ĢENERĀLADVOKĀTES KRISTĪNES ŠTIKSAS-HAKLAS [*CHRISTINE STIX-HACKL*] SECINĀJUMI,

sniegti 2003. gada 25. novembrī [1]

Satura rādītājs

I — Ievada piezīmes ..... I - 9429

II — Atbilstošās tiesību normas ..... I - 9429

A — Kopienu tiesības ..... I - 9429

1. Direktīva 94/19 ..... I - 9429

2. Direktīva 77/780/EEK — Pirmā koordinēšanas direktīva ..... I - 9431

3. Direktīva 89/646/EEK — Otrā koordinēšanas Direktīva ..... I - 9432

4. Direktīva 89/299/EEK — Direktīva par pašu kapitālu ..... I - 9432

5. Citas ar banku tiesībām saistītās Direktīvas ..... I - 9432

B — Valsts tiesības ..... I - 9433

III — Fakti un pamata prāva ..... I - 9434

IV — Prejudiciālie jautājumi ..... I - 9436

V — Par pieņemamību ..... I - 9438

A — Lietas dalībnieku argumenti ..... I - 9438

B — Vērtējums ..... I - 9439

VI — Par pirmo prejudiciālo jautājumu ..... I - 9440

A — Lietas dalībnieku galvenie argumenti ..... I - 9441

B — Vērtējums ..... I - 9443

1. Par Direktīvas 94/19 3. panta un 7. panta tiešo iedarbību ..... I - 9443

a) Par Direktīvas 94/19 7. pantu ..... I - 9444

b) Par Direktīvas 94/19 3. panta 1. punktu ..... I - 9444

c) Par Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktu ..... I - 9445

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2. Par dalībvalsts atbildību ..... I - 9449
a) Par tiesību piešķiršanu privātpersonām ..... I - 9450
b) Par pietiekami izteiktu tiesību pārkāpumu ..... I - 9451
c) Par tiešo cēloņsakarību ..... I - 9452
VII — Par otro prejudiciālo jautājumu ..... I - 9453
A — Lietas dalībnieku galvenie argumenti ..... I - 9453
B — Vērtējums ..... I - 9455
1. Par otrā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu ..... I - 9455
a) Par Pirmo koordinēšanas direktīvu ..... I - 9455
b) Par Otro koordinēšanas direktīvu ..... I - 9456
c) Par Direktīvu par pašu kapitālu ..... I - 9457
d) Par Direktīvu 95/26 ..... I - 9457
2. Par otrā prejudiciālā jautājuma otro daļu ..... I - 9458
VIII — Par trešo prejudiciālo jautājumu ..... I - 9458
IX — Secinājums ..... I - 9459

I — Ievada piezīmes

1. Šī procedūra, ar ko lūdz sniegt prejudiciālu nolēmumu, attiecas uz jautājumu par to, vai Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 30. maija Direktīva 94/19/EK par noguldījumu garantiju sistēmām [2] vai citas ar banku tiesībām saistītas direktīvas noguldītājiem dod tiesības pieprasīt veikt banku uzraudzības pasākumus. No minētā turklāt izriet valsts atbildības principa piemērojamība zaudējumiem, kas privātpersonām radušies, valstij pārkāpjot Kopienas tiesības.

2 — OV L 135, 5. lpp.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesības*

1. Direktīva 94/19

2. Direktīvas 94/19 3. pantā paredzēts:

"1. Katra dalībvalsts nodrošina to, ka tās teritorijā tiek ieviesta un oficiāli atzīta viena vai vairākas noguldījumu garantiju sistēmas. [..]

Dalībvalsts tomēr var atbrīvot kredītiestādi no pienākuma būt kādas noguldījumu garantiju sistēmas dalībniecei, ja šī kredītiestāde ir daļa no sistēmas, kura aizsargā pašu kredītiestādi un jo īpaši nodrošina tās likviditāti un maksātspēju, tādējādi garantējot noguldītāju aizsardzību, kas ir vismaz tāda pati kā noguldījumu garantiju sistēmas nodrošinātā aizsardzība, un kura pēc kompetento iestāžu atzinuma atbilst šādiem nosacījumiem:

[..]

2. Ja kredītiestāde nepilda pienākumus, kādi tai ir kā noguldījumu garantiju sistēmas dalībniecei, par to paziņo kompetentajām iestādēm, kas izdeva attiecīgās kredītiestādes licenci, un sadarbībā ar garantiju sistēmu tās veic visus atbilstīgos pasākumus, tostarp piemēro sankcijas, lai nodrošinātu to, ka kredītiestāde pilda savus pienākumus.

— sistēma tiek izmantota un ir oficiāli atzīta laikā, kad tiek pieņemta šī direktīva;

— sistēma ir paredzēta, lai novērstu to, ka kļūst nepieejami noguldījumi kredītiestādē, kas ir daļa no sistēmas, kā arī tās rīcībā ir šim nolūkam vajadzīgie līdzekļi;

3. Ja minētie pasākumi nenodrošina to, ka kredītiestāde pilda savus pienākumus, un ja valsts likumi ļauj izslēgt sistēmas dalībnieku, tad sistēma ar kompetentu iestāžu dotu piekrišanu vismaz 12 mēnešus iepriekš paziņo par nodomu izslēgt kredītiestādi no dalības sistēmā. Noguldījumus, kas ir izdarīti pirms paziņojumā norādītā termiņa beigām, joprojām pilnībā sedz sistēma. Ja pēc paziņojumā norādītā termiņa beigām kredītiestāde nav izpildījusi tās pienākumus, tad garantiju sistēma pēc tam, kad saņēmusi kompetentu iestāžu dotu piekrišanu, var izslēgt to.

— sistēma neietver garantijas, ko kādai kredītiestādei piešķirusi pati dalībvalsts vai tās vietējās vai reģionālās iestādes;

— sistēma nodrošina to, ka noguldītājus informē saskaņā ar 6. pantā noteiktajiem noteikumiem.

4. Ja to ļauj attiecīgās valsts likumi, un ar to kompetento iestāžu dotu piekrišanu, kas izdevušas licenci, no noguldījumu garantiju sistēmas izslēgtā kredītiestāde var turpināt pieņemt noguldījumus, ja pirms izslēgšanas tā ir veikusi alternatīvas garantijas pasāku-

mus, kas nodrošina to, ka noguldītāju aizsardzības līmenis un piemērojums ir vismaz tāds pats kā tas, ko piedāvā oficiāli atzītā sistēma.

5. Ja kredītiestāde, kuru saskaņā ar 3. punktu ierosina izslēgt, nespēj veikt alternatīvus pasākumus, kas atbilst 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem, tad kompetentās iestādes, kas izdevušas tās licenci, tūlīt atsauc to."

3. 7. pants cita starpā paredz:

"1. Noguldījumu garantiju sistēmās ir jāparedz, ka katra noguldītāja noguldījumu kopapjomu sedz līdz ECU 20 000, ja noguldījumi nav pieejami. [..]

3. Šis pants neliedz saglabāt vai pieņemt noteikumus, kas noguldītājiem paredz lielāku vai pilnīgāku segumu. Proti, noguldījumu garantiju sistēmas sociālu apsvērumu dēļ var dažus noguldījumu veidus segt pilnā apjomā.

[..]"

2. Direktīva 77/780/EEK — Pirmā koordinēšanas direktīva

4. Padomes 1977. gada 12. decembra Pirmā direktīva 77/780/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu [3] [neoficiāls tulkojums] (turpmāk tekstā — "Pirmā koordinēšanas direktīva") tās 6. pantā paredzēja noteiktus kompetento iestāžu izmeklēšanas pienākumus, lai pastāvīgi varētu sekot kredītiestāžu maksātspējai un likviditātei, kā arī citiem noguldītāju aizsardzībai nepieciešamiem nosacījumiem.

5. Divpadsmitajā apsvērumā paredzēts:

"Līdzvērtīgas finanšu prasības, ko izvirza kredītiestādēm, ir vajadzīgas, lai nodrošinātu līdzīgas garantijas noguldītājiem, kā arī vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienas kategorijas kredītiestādēm." [Neoficiāls tulkojums]

3 — OV L 322, 30. lpp.

3. Direktīva 89/646/EEK — Otrā koordinēšanas Direktīva

6. Padomes 1989. gada 15. decembra Otrās direktīvas 89/646/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu un grozījumiem Direktīvā 77/780 [4] (turpmāk tekstā — "Otrā koordinēšanas direktīva"), saskaņā ar tās ceturto apsvērumu, nolūks ir "veikt būtisku, vajadzīgu un pietiekamu saskaņošanu, lai panāktu kredītiestāžu licenču un banku uzraudzības sistēmu savstarpēju atzīšanu, kas ļautu Kopienā piešķirt vienveidīgu kredītiestāžu licenci un piemērot izcelsmes dalībvalsts kontroles principu". [Neoficiāls tulkojums]

4. Direktīva 89/299/EEK — Direktīva par pašu kapitālu

7. Padomes 1989. gada 17. aprīļa Direktīva 89/299/EEK par kredītiestāžu pašu kapitālu [5] papildina Otro koordinēšanas direktīvu, kas izvirza priekšnoteikumus pašu kapitālam.

8. Tās 7. pantā paredzēts, ka kompetentām iestādēm ir jāpierāda 2.–6. pantā paredzēto nosacījumu ievērošana.

5. Citas ar banku tiesībām saistītās Direktīvas

9. Piecpadsmitais apsvērums Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 29. jūnija Direktīvā 95/26/EK, ar ko groza Direktīvu 77/780/EEK un Direktīvu 89/646/EEK kredītiestāžu jomā, Direktīvu 73/239/EEK un Direktīvu 92/49/EEK nedzīvības apdrošināšanas jomā, Direktīvu 79/267/EEK un Direktīvu 92/96/EEK dzīvības apdrošināšanas jomā, Direktīvu 93/22/EEK ieguldījumu sabiedrību jomā un Direktīvu 85/611/EEK attiecībā uz pārvedamo vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem (PVKIU), lai stiprinātu konsultatīvo uzraudzību [6], nosaka:

"[..] lai stiprinātu finanšu uzņēmumu konsultatīvo uzraudzību un finanšu uzņēmumu klientu aizsardzību, jābūt paredzētam, ka revidentam tūlīt jāziņo kompetentajām iestādēm, kā to paredz šī direktīva, ikreiz, kad, pildot uzdevumus, viņš konstatē kādus faktus, kas var nopietni iespaidot finanšu sistēmu vai finanšu uzņēmuma pārvaldes vai grāmatvedības organizāciju."

4 — OV L 386, 1. lpp.
5 — OV L 124, 16. lpp.
6 — OV L 168, 7. lpp.

10. Vienpadsmitais apsvērums Padomes 1992. gada 6. aprīļa Direktīvā 92/30/EEK par kredītiestāžu konsolidētu uzraudzību [7] nosaka:

"Kredītiestāžu konsolidētās uzraudzības mērķis ir jo īpaši aizsargāt minēto iestāžu noguldītāju intereses un nodrošināt finanšu sistēmas stabilitāti." [Neoficiāls tulkojums]

11. Astotais apsvērums Padomes 1993. gada 15. marta Direktīvā 93/6/EEK par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību [8] nosaka:

"[..] iestāžu pašu kapitāla vienoti pamata standarti ir noteicoša iezīme iekšējā tirgus ieguldījumu pakalpojumu nozarē, jo pašu kapitāls paredzēts tam, lai nodrošinātu iestāžu nepārtrauktu darbību un aizsargātu ieguldītājus."

12. Otrajā prejudiciālajā jautājumā ir izdarīta atsauce uz noteiktiem apsvērumiem Padomes 1993. gada 10. maija Direktīvā 93/22/EEK par ieguldījumu pakalpojumiem vērtspapīru jomā [9].

B — *Valsts tiesības*

13. *Kreditwesengesetz* (Kredītu likuma, turpmāk tekstā — "*KWG*") 6. panta 3. un 4. punkts redakcijā, kas piemērojama pamata prāvā, nosaka:

"3. Uzticēto pienākumu ietvaros *Bundesaufsichtsamt* [Federālā uzraudzības iestāde] attiecībā uz kredītiestādi un tās vadību var veikt atbilstošus un vajadzīgus pasākumus, lai novērstu un atrisinātu problēmas, kas varētu apdraudēt tai uzticēto aktīvu drošību vai traucēt bankas operāciju vai finanšu pakalpojumu pareizu organizēšanu.

4. *Bundesaufsichtsamt* pilda uzdevumus, ko nosaka šis un citi likumi, tikai vispārējās interesēs."

14. *KWG* 33. pants reglamentē atteikumu, turpretim 35. pants cita starpā reglamentē

7 — OV L 110, 52. lpp.
8 — OV L 141, 1. lpp.
9 — OV L 141, 27. lpp.

licenču, kas ļauj veikt banku darbību un sniegt finanšu pakalpojumus, atcelšanu. 44. pants reglamentē banku iestāžu kontroli, un *KWG* 45. pants pašu kapitāla nepietiekamības vai nepietiekamas likviditātes gadījumā cita starpā paredz līdzekļu izņemšanas aizliegumu vai ierobežojumu. Saskaņā ar *KWG* 46. pantu var veikt pagaidu pasākumus. 46.a pants pieļauj pārdošanas vai maksāšanas aizlieguma noteikšanu, maksājumu saņemšanas slēgšanu vai aizliegumu.

15. *Bürgerliches Gesetzbuch* [10] (Vācijas Civilkodeksa, turpmāk tekstā — "*BGB*") 839. panta 1. punkts paredz:

"Katram ierēdnim, kas tīši vai neuzmanības dēļ pārkāpj savus amata pienākumus attiecībā uz trešajām personām, ir jāatlīdzina attiecīgie trešo personu zaudējumi. Ja ierēdnis pieļāvis tikai neuzmanību, pret to var vērst prasību vienīgi tad, ja cietušais atlīdzinājumu nevar saņemt citādā veidā."

16. *Grundgesetz* [11] (Pamatlikums, turpmāk tekstā — "*GG*") 34. panta pirmais teikums nosaka:

"Ja persona, veicot kādu no tai uzticētajiem valsts amata pienākumiem, pārkāpj tai uzliktos amata pienākumus pret trešajām personām, atbildību uzņemas valsts vai pašvaldība, kuras dienestā minētā persona atrodas."

10 — *RGBl. 1896*, 195. lpp.
11 — *BGBl. 1949*, 1. lpp.

III — Fakti un pamata prāva

17. Pēteram Paulam [*Peter Paul*], Kornēlijai Zonnenei-Litei [*Cornelia Sonnen-Lütte*], Kristelai Merkensai [*Christel Mörkens*] un dažām citām personām (turpmāk tekstā — "Pauls u.c.") bija noguldījumi *BVH Bank für Vermögensanlagen und Handel AG* Diseldorfā, Vācijā (turpmāk tekstā — "*BVH Bank*"), kas nepiedalījas noguldījumu garantiju sistēmā. 1987. gadā *BVH Bank* saņēma *Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen* (Federālais Kredītiestāžu uzraudzības birojs, turpmāk tekstā — "*Bundesaufsichtsamt*") kredītiestādes licenci, lai veiktu bankas darbību ar nosacījumu, ka tā var pieņemt noguldījumus tikai tad, ja piedalās Kredītiestāžu asociācijas garantiju sistēmā, un, kamēr tas tā nav, klienti būtu jāinformē par garantiju sistēmas trūkumu.

18. Laikā no 1987. gada līdz 1992. gadam *BVH Bank* veltīgi centās panākt pielaišanu *Bundesverband deutscher Banken eV* noguldījumu garantiju kapitālam, un tā neturpināja pielaišanas procedūru, jo nespēja ievērot nepieciešamās prasības.

19. 1991., 1995. un 1997. gadā *BVH Bank* sliktā finansiālā situācija lika *Bundesaufsichtsamt* veikt īpašas pārbaudes atbilstoši *KWG* 44. pantam. Pēc trešās īpašās pārbaudes *Bundesaufsichtsamt* izdeva rīkojumu par darbības apturēšanu no 1997. gada 14. novembra saskaņā ar *KWG* 46. panta a) punktu.

20. 1997. gada 14. novembrī *Bundesaufsichtsamt* pieprasīja uzsākt maksātnespējas procesu un atsauca *BVH Bank* kredītiestādes licenci bankas darbības veikšanai.

21. Maksātnespējas procesu uzsāka 1997. gada 1. decembrī. Pauls u.c. bija atvēruši termiņnoguldījumu kontus *BVH Bank*, attiecīgi, 1995. gada 7. jūnijā, 1994. gada 28. februārī un 1993. gada 17. jūnijā. Viņu pieteiktie parādu prasījumi DEM 131 455,80, DEM 101 662,51 un DEM 66 976,20 apmērā, kas izriet no attiecīgo kontu atlikuma, līdz šim brīdim nav apmierināti. Pagaidām vēl nav skaidrs, cik lielā mērā viņiem ir tiesības uz bankrota kvotu.

22. Pauls u.c. pieprasīja, lai Vācijas Federatīvā Republika atlīdzina nodarītos zaudējumus, norādot, ka tā nav savlaicīgi, t.i., līdz 1995. gada 1. jūlijam, valsts tiesībās transponējusi Direktīvu 94/19 [12] un ka *Bundesaufsichtsamt* nav noteiktajā kārtībā veikusi uzraudzības pasākumus. Ņemot vērā ar īpašajām pārbaudēm konstatēto bankas stāvokli, vēl pirms prasītāju maksājumu veikšanas *Bundesaufsichtsamt* vajadzēja pārtraukt bankas darbību vai veikt pasākums atbilstoši *KWG* 6. panta 3. punktam, 33., 45. un 46. pantam. Jo īpaši *Bundesaufsichtsamt* zināmiem apstākļiem par to, ka banka jau iepriekš nav izpildījusi nosacījumus uzņemšanai Noguldījumu garantiju fondā, būtu bijis jāveicina uzraudzības pārbaužu uzsākšana.

23. *Landgericht Bonn* [Bonnas Apgabaltiesa] apmierināja prasību par novēlotu Direktīvas 94/19 transponēšanu, ņemot vērā valsts atbildību uz Kopienas tiesību pamata šajā direktīvā paredzēto ECU 20 000 apmērā.

24. Turpretim cita *Landgericht Bonn* celtā prasība un otrajā instancē *Oberlandesgericht Köln* [Ķelnes Augstākajā apgabaltiesā] celtā prasība par zaudējumiem, kas pārsniedz minēto robežu, netiek apmierinātas. Abas tiesas noraidīja Paula u.c. tiesības atsaukties uz valsts atbildību, jo *Bundesaufsichtsamt*, pat pieņemot, ka tā nav izpildījusi savus pienākumus, nav uzņēmusies pret viņiem jebkādus no tās uzdevumiem izrietošus pienākumus, ciktāl tā saskaņā ar *KWG* 6. panta 4. punktu veic tai uzticētos uzdevumus tikai vispārējās interesēs.

12 — Direktīva 94/19 Vācijas tiesībās transponēta tikai 1998. gada 16. jūlijā.

25. Turpmāk Pauls u.c. iesniedza kasācijas sūdzību ("*Revision*") *Bundesgerichtshof* [Federālajā tiesā] nolūkā pārskatīt spriedumu un pēc būtības apstiprināja, ka *KWG* 6. panta 4. punkta noteikums nav saderīgs ar dažādām direktīvām, ar kuru palīdzību — lai aizsargātu gan noguldītājus, gan ieguldītājus — banku uzraudzības tiesības tiek arvien vairāk saskaņotas.

26. *Bundesgerichtshof* tomēr uzskata par iespējamu noguldītājiem piešķirt tiesības atsaukties uz administratīviem pasākumiem, kas vajadzīgi, lai izveidotu un saglabātu noguldījumu garantiju sistēmu, bet tā apšauba, ka direktīva prasītājiem piešķir tiesības par savu noguldījumu saņemt atlīdzību pilnā apmērā.

27. Pēc *Bundesgerichtshof* domām, Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkta un 9. panta noteikumu mērķis tādējādi ir tikai izveidot un saglabāt noguldījumu garantiju sistēmu darboties spēju.

28. No *Bundesgerichtshof* viedokļa, lietas pārskatīšanas juridiskais vērtējums pēc būtības ir atkarīgs no tā, vai *KWG* 6. panta 4. punkts administratīvos pienākumus pamato tikai ar vispārējām interesēm, vai arī šis noteikums sakarā ar Kopienas tiesību normu pārākumu nav piemērojams. Tādējādi tā ar 2002. gada 16. maija rīkojumu apturēja tiesvedību, lai uzdotu Tiesai prejudiciālos jautājumus.

IV — Prejudiciālie jautājumi

1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 30. maija Direktīvas 94/19 par noguldījumu garantiju sistēmām 3. un 7. panta noteikumi piešķir noguldītājam tā noguldījuma nepieejamības gadījumā tiesības uz to, lai kompetentās iestādes veic 3. panta 2.–5. punktā paredzētos pasākumus un nepieciešamības gadījumā atsauc kredītiestādes licenci papildus tiesībām uz atlīdzību no noguldījumu garantiju sistēmas puses, kas var sasniegt 7. panta 1. punktā noteikto summu?

Ja noguldītājam ir piešķirtas šādas tiesības, vai tajās ietilpst arī iespēja prasīt zaudējumu atlīdzību, kas izriet no kompetento iestāžu prettiesiskas darbības un kas pārsniedz Direktīvas [94/19] 7. panta 1. punktā minēto summu?

2) Vai un nepieciešamības gadījumā kurā brīdī zemāk minētās direktīvu normas, kas attiecas uz banku darbības uzraudzības tiesību saskaņošanu, katra atsevišķi vai kopā piešķir noguldītājiem un ieguldītājiem tiesības uz to, ka kompetentajām dalībvalstu iestādēm šo personu interesēs ir jāveic uzraudzības pienākumi, ko tām nosaka šīs direktīvas, un jānes atbildība par prettiesisku darbību,

šanu un veikšanu 3. pants, 4.–7. pants, 10.–17. pants, vienpadsmitais apsvērums,

— Padomes 1989. gada 17. aprīļa Direktīvas 89/299/EEK par kredītiestāžu pašu kapitālu 7. pants kopā ar 2.–6. pantu,

vai arī Direktīvā 94/19/EK ir paredzēts speciāls tiesiskais regulējums attiecībā uz visiem gadījumiem, kad noguldījumi kļūst nepieejami:

— Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 29. jūnija Direktīvas 95/26/EK piecpadsmitais apsvērums?

Vai šādi direktīvu apsvērumi:

— Padomes 1977. gada 12. decembra Pirmās direktīvas 77/780/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu 6. panta 1. punkts, ceturtais un divpadsmitais apsvērums,

— Padomes 1992. gada 6. aprīļa Direktīvas 92/30/EEK par kredītiestāžu konsolidēto uzraudzību [neoficiāls tulkojums] vienpadsmitais apsvērums,

— Padomes 1989. gada 15. decembra Otrās direktīvas 89/299/EEK par normatīvo un administratīvo aktu koordinēšanu attiecībā uz kredītiestāžu darbības sāk-

— Padomes 1993. gada 15. marta Direktīvas 93/6/EEK par ieguldījumu sabiedrību un kredītiestāžu kapitāla pietiekamību astotais apsvērums,

— Padomes 1993. gada 10. maija Direktīvas 93/22/EEK par ieguldījumu pakalpojumiem vērtspapīru jomā otrais, piektais, divdesmit devītais, trīsdesmit otrais, četrdesmit pirmais un četrdesmit otrais apsvērums

transponējot direktīvas, nes atbildību tikai saskaņā ar Kopienas principiem par valsts atbildību?

Vai šādā pēdējā gadījumā dalībvalsts ir pieļāvusi pietiekami izteiktu Kopienas tiesību pārkāpumu, neatzīstot tiesības uz uzraudzības pasākumu īstenošanu?

ir izmantojami kā interpretācijas līdzekļi, lai atbildētu uz iepriekšējo jautājumu, neatkarīgi no tā, vai tajos esošās normas ir piemērojamas šajā lietā?

V — Par pieņemamību

3) Ja Tiesa atzīst, ka visas minētās direktīvas vai arī dažas no tām piešķir noguldītājiem un ieguldītājiem tiesības uz to, ka kompetentajām iestādēm ir jānodrošina to interešu ievērošana, veicot uzraudzības pasākumus, tad palāta uzdod šādus jautājumus:

A — *Lietas dalībnieku argumenti*

Vai noguldītāja vai ieguldītāja tiesībām uz uzraudzības pasākumu īstenošanu to interesēs, kas tiek piesauktas tiesvedībā pret dalībvalsti, ir tieša iedarbība tādā nozīmē, ka pretrunā esošās valsts tiesību normas nav jāpiemēro,

29. Pauls u.c. attiecībā uz iebildi par prejudiciālā jautājuma nepieņemamību, ko izvirzījuši citi lietas dalībnieki, apstiprina, ka pamata prāvā prasības tiesības nav apstrīdētas. Atsaukšana jāmin starp veicamiem pasākumiem.

vai arī dalībvalsts, kas nav ievērojusi šādas noguldītāju un ieguldītāju tiesības,

30. Saskaņā ar Vācijas valdības viedokli, prejudiciālie jautājumi būtu pieņemami, jo lieta attiecas uz Kopienu tiesību interpretāciju, nevis uz konkrētas rīcības (atturēšanos no rīcības) atzīšanu.

31. Spānijas valdība uzskata, ka pirmais prejudiciālais jautājums ir nepieņemams, jo noguldījumi veikti pirms transponēšanai paredzētā termiņa beigām. Otrais prejudiciālais jautājums būtu nepieņemams, jo iestāžu uzraudzības pasākumi nav konkretizēti. Trešais jautājums arī ir nepieņemams, ciktāl tas ir saistīts ar pirmo un otro jautājumu.

B — *Vērtējums*

32. Īrijas valdība apgalvo, ka pirmā prejudiciālā jautājuma otrā daļa varētu būt pieņēmums, ja prāvas laikā Direktīva 94/19 vēl nebūtu bijusi spēkā. Tomēr iesniedzējtiesai ir jālemj par vajadzību uzdot prejudiciālo jautājumu.

33. Apvienotā Karaliste izsaka šaubas par otrā prejudiciālā jautājuma pieņemamību. Faktisko un tiesisko apstākļu konteksts nav pietiekami precizēts, jo no pamata procesa neizriet, kādi uzraudzības pasākumi būtu jāveic.

34. Komisija izvirza jautājumu, vai pašam šim procesam nav tikai pieņēmuma raksturs. Tā *Bundesaufsichtsamt* ir veikusi arī *BVH Bank* uzraudzības pasākumus, nenovēršot bankas bankrotu un noguldījumu zaudēšanu. Tādējādi ir apšaubāms apstrīdētā procesa izejas pamatpunkts, proti, ka gadījumā, ja transpozīcija tiktu veikta noteiktajā termiņā, būtu veikta banku uzraudzība un būtu novērsta noguldījumu zaudēšana.

35. Saskaņā ar Tiesas judikatūru, prejudiciālo jautājumu pieņemamība ir atkarīga no vairākiem nosacījumiem.

36. Lai saņemtu Kopienu tiesību interpretāciju, kas būtu noderīga valsts tiesai, tai vajadzētu definēt uzdoto jautājumu faktisko un tiesisko apstākļu ietvarus vai vismaz izskaidrot faktu pieņēmumus, uz kuriem balstīti šie jautājumi [13].

37. Tiesa šajā kontekstā apstiprināja, ka prasība valsts tiesai definēt tās uzdoto jautājumu faktiskos un tiesiskos ietvarus

13 — 1993. gada 26. janvāra spriedums lietās C-320/90 līdz C-322/90 *Telemarsicabruzzo* u.c. (*Recueil*, I-393. lpp., 6. punkts), 1993. gada 19. marta rīkojums lietā C-157/92 *Banchero* (*Recueil*, I-1085. lpp., 4. punkts), 1994. gada 9. augusta rīkojums lietā C-378/93 *La Pyramide* (*Recueil*, I-3999. lpp., 14. punkts), 1995. gada 23. marta rīkojums lietā C-458/93 *Saddik* (*Recueil*, I-511. lpp., 12. punkts) un 2000. gada 28. jūnija rīkojums lietā C-116/00 *Laguillaumie* (*Recueil*, I-4979. lpp., 15. punkts).

nav tik svarīga, ja jautājumi attiecas uz precīziem tehniskiem elementiem un ļauj sniegt Tiesai lietderīgu atbildi pat tad, ja valsts tiesa nav sniegusi izsmeļošu faktisko un tiesisko apstākļu izklāstu [14].

38. Pat ja būtu jāaizstāv viedoklis, ka iesniedzējtiesas rīkojumā nav sniegtas izsmeļošas ziņas, ar tām pietiek, lai Tiesa sniegtu noderīgu atbildi.

39. Turklāt ir svarīgi, lai iesniedzējtiesas lēmumā sniegtās ziņas Tiesai ļautu ne tikai sniegt noderīgu atbildi, bet arī dalībvalstu valdībām, kā arī citiem ieinteresētajiem lietas dalībniekiem dotu iespēju iesniegt apsvērumus saskaņā ar Tiesas Statūtu 20. pantu. Tiesa ir atgādinājusi, ka Statūti tai uzliek pienākumu saglabāt šo iespēju, ņemot vērā faktu, ka atbilstoši iepriekš minētajam noteikumam ieinteresētajiem lietas dalībniekiem dara zināmus tikai iesniedzējtiesas lēmumus [15].

14 — 1994. gada 3. marta spriedums lietā C-316/93 *Vaneetveld* (*Recueil*, I-763. lpp., 13. punkts), kā arī 1996. gada 13. marta rīkojums lietā C-326/95 *Banco de Fomento e Exterior* (*Recueil*, I-1385. lpp., 8. punkts) un 1997. gada 30. jūnija rīkojums lietā C-66/97 *Banco de Fomento e Exterior* (*Recueil*, I-3757. lpp., 9. punkts).

15 — 1982. gada 1. aprīļa spriedums lietās 141/81 līdz 143/81 *Holdijk* u.c. (*Recueil*, 1299. lpp., 6. punkts), kā arī 13. zemsvītras piezīmē minētie — rīkojumi lietā *Saddik* (13. punkts) un lietā *Laguillaumie* (24. punkts).

40. Kā norāda Tiesai iesniegto, jo īpaši dalībvalstu, rakstisko apsvērumu skaits un saturs, arī šī prasība ir ievērota.

41. Visbeidzot, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa ir ievērojusi prasību darīt zināmus precīzus iemeslus, kas tai liek lūgt Kopienu tiesību interpretāciju un uzskatīt par vajadzīgu Tiesai uzdot prejudiciālus jautājumus [16].

42. No iepriekš minētā izriet, ka prejudiciālie jautājumi ir pieņemami.

VI — Par pirmo prejudiciālo jautājumu

43. Ar savu pirmo jautājumu *Bundesgerichtshof* vēlas pēc būtības noskaidrot, vai Direktīvas 94/19 3. un 7. panta noteikumiem ir tieša iedarbība un vai tie pamato noguldītāju tiesības prasīt attiecīgās dalībvalsts banku uzraudzības iestādei veikt Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktā paredzētos pasākumus. Turklāt iesniedzējtiesa

16 — 1996. gada 25. jūnija rīkojums lietā C-101/96 *Italia Testa* (*Recueil*, I-3081. lpp., 6. punkts), 1998. gada 8. jūlija rīkojums lietā C-9/98 *Agostini* (*Recueil*, I-4261. lpp., 6. punkts) un 13. zemsvītras piezīmē minētais rīkojums lietā *Laguillaumie* (16. punkts).

vēlas noskaidrot, vai vajadzības gadījumā ir iespējams atsaukties uz tiesībam prasīt zaudējumu atlīdzību, kas pārsniedz Direktīvas 94/19 7. panta 1. punktā minēto summu.

A — *Lietas dalībnieku galvenie argumenti*

44. Pauls u.c. ir vienīgie lietas dalībnieki, kas uzskata, ka Direktīvas 94/19 mērķis ir arī aizsargāt noguldītājus un ka direktīvas efektivitātes dēļ viņiem ir piešķirtas noteiktas tiesības. Tajās ietilptu arī tiesības prasīt kompetentās banku uzraudzības iestādes veikt Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktā minētos pasākumus, proti, ja vajadzīgs, atsaukt kredītiestādes licenci.

45. Tāpat uzraudzības pienākumu neizpildes gadījumā pastāv tiesības saukt pie atbildības valsti. Šīs tiesības neierobežo 7. pants, kas neietver izsmeļošu atbildības tiesisko regulējumu. Valsts atbildības atzīšana šajā lietā nav pārmērīga, jo Vācijas tiesībās atbildībai ir izvirzītas augstas prasības.

46. Turpretī Vācijas valdība, Apvienotās Karalistes valdība, Īrijas, Portugāles un Spānijas valdības, kā arī Komisija pēc būtības uzskata, ka Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkts nepamato jebkādus papildu pienākumus ieguldītāju aizsardzībai.

47. Vācijas valdība aizstāv viedokli, ka Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktā minēto pasākumu mērķis ir vienīgi uzturēt darboties spējīgu noguldījumu garantiju sistēmu un ka tie nepamato subjektīvas tiesības. Savu nostāju tā pamato ar Direktīvas 94/19 redakciju, struktūru un mērķi, kā arī — līdzīgi kā Komisija — ar tiesiskās drošības principu.

48. Attiecībā uz atbildību par banku uzraudzības pasākumiem Vācijas valdība uzskata, ka 7. pants sniedz izsmeļošu regulējumu. Ņemot vērā ar paaugstinātu atbildību saistītās būtiskās sekas, šāds regulējums bija skaidri jāparedz Direktīvā.

49. Saskaņā ar Spānijas valdības viedokli, Direktīvas 94/19 mērķis ir vienīgi saskaņot banku nozari, nevis radīt, izņemot 7. panta 1. punktu, subjektīvas tiesības. Šajā gadījumā

nav izpildīti ne subjektīvo tiesību, ne valsts atbildības rašanās nosacījumi.

50. Saskaņā ar Īrijas valdības viedokli, Direktīvas 94/19 mērķis ir īstenot tikai nelielu saskaņošanu. Vienīgi 7. panta 1. punktam un 10. panta 1. punktam ir tieša iedarbība. 3. panta 2.–5. punktam ir tikai jānodrošina, lai kredītiestādes izpildītu savus pienākumus noguldījumu garantiju sistēmas ietvaros. Šī iemesla dēļ jau pēc sava rakstura tie nevar pamatot tiesības privātpersonām. Turklāt Direktīva nereglamentē garantiju sistēmas formu un veidu.

51. Attiecībā uz atbildību Īrijas valdība apgalvo, ka ir apšaubāms, vai pastāv saistība starp 3. panta 2.–5. punkta (uzraudzības pasākumu neveikšana) pārkāpumu un noguldītāja zaudējumiem. Visbeidzot, nav izpildīti arī citi nosacījumi, lai iestātos valsts atbildība. Apstrīdētie noteikumi šajā gadījumā faktiski nepiešķir tiesības un, ņemot vērā valsts iestāžu ievērojamo rīcības brīvību, nepastāv pietiekami izteikts pārkāpums.

52. Sasakaņā ar Portugāles valdības viedokli, privātpersonas var prasīt tikai to, lai kompetentās iestādes izveido noguldījumu garantiju sistēmu, kas nodrošinātu viņu ieguldījumu atmaksu noteiktā apmērā, jo Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktā minēto pasākumu mērķis ir vienīgi nodrošināt noguldījumu garantiju sistēmas stabilitāti un efektivitāti.

53. Apvienotās Karalistes valdība apgalvo, ka šīs direktīvas divdesmit ceturtais apsvērums skaidri izslēdz tiesības uz kompensāciju, kura pārsniedz Direktīvas 94/19 7. panta 1. punktā noteikto summu. Valsts atbildība nevarētu noguldītāju nostādīt labākā stāvoklī, nekā tas atrastos, ja Direktīva 94/19 būtu transponēta un piemērota pareizi.

54. Pēc Komisijas domām, Direktīvas 94/19 3. pants jau pēc sava satura nepiešķir privātpersonām tiesības prasīt uzraudzības iestādēm veikt pasākumus šī noteikuma 2.–5. punkta izpratnē. Tā kā šajos noteikumos nav izdarīta atsauce uz attiecīgo personu loku, nav nosakāms to personu loks, kam, iespējams, ir piešķirtas tiesības. Direktīvas 7. panta 3. punkts turklāt skaidri paredz, ka dalībvalstīm ir tiesības noteikt noguldījumu garantijas augstākām summām vai lielākā apmērā. No Direktīvas 94/19 jēgas un mērķa nevar izdarīt secinājumus par noguldītāju subjektīvajām tiesībām īstenot uzraudzības pasākumus. Pamatojuma nolūkos Komisija

atsaucas uz Tiesas judikatūru [17]. Noguldītāju tiesību veikt uzraudzības pasākumus atzīšana būtu pretrunā sistēmai, jo Kopienas patērētāju aizsardzības tiesības paredz tikai tiesības uz kompensāciju, nevis tiesības veikt preventīvus pasākumus. Uzraudzības pasākumi turklāt būtu jāveic vispārējās interesēs.

55. Saskaņā ar Komisijas domām, ņemot vērā dalībvalstīm neskaidro situāciju, tas turklāt nebūtu saderīgi ar tiesiskās drošības principu, ja no Direktīvas 94/19 izrietētu tiesības īstenot uzraudzības pasākumus.

56. Nobeigumā Komisija iestājas pret valsts atbildības iestāšanās nosacījumu mīkstināšanu un uzskata, ka valsts atbildība šajā kontekstā būtu nepamatota.

B — *Vērtējums*

57. Vispirms attiecībā uz terminoloģiju — saistībā ar vienu un to pašu juridisko fenomenu literatūrā tiek lietoti daļēji atšķirīgi jēdzieni, kā, piemēram, tiešā iedarbība vai tiešā piemērojamība [18]. Turpmāk pieturēsimies pie Tiesas izpratnes, kas regulāri atsaucas uz Direktīvu tiešo iedarbību [19].

58. Pirmajā iesniedzējtiesas jautājumā izvirzītas divas pamatproblēmas, kas jāpārbauda atsevišķi. Pirmkārt, tās skar jautājumu par Direktīvas 94/19 3. un 7. panta tiešo iedarbību. Otrkārt, ir jāpārbauda, ciktāl šo noteikumu iespējams pārkāpums var pamatot tiesības uz kompensāciju, atsaucoties uz valsts atbildību.

1. Par Direktīvas 94/19 3. panta un 7. panta tiešo iedarbību

59. Procesa ietvaros Tiesā vairākkārt un dažādos veidos tika pārbaudīts jautājums, vai un cik lielā mērā Direktīvas 94/19 mērķis ir patērētāju tiesību, proti, noguldītāju tiesību aizsardzība. Šajā sakarā ir jānorāda, ka izšķiroša nozīme nav pašam direktīvas mērķim, bet gan konkrētam noteikumam, kura

17 — 1997. gada 13. maija spriedums lietā C-233/94 Vācija/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-2405. lpp.).

18 — Skat. pēc būtības attiecībā uz šo problemātiku — Klein. *Unmittelbare Geltung, Anwendbarkeit und Wirkung von Europäischem gemeinschaftsrecht*, Saarbrücken, 1988. 3. un turpmākās lpp.; un Klagian. Die objektiv unmittelbare Wirkung von Richtlinien, *Zeitschrift für öffentliches Recht*, 2001. 305. lpp. (306. un turpmākās lpp.).

19 — Skat. Jarass. *Grundfragen der innerstaatlichen Bedeutung des EG-Rechts — Die Vorgaben des Rechts der Europäischen Gemeinschaft für die nationale Rechtsanwendung und die nationale Rechtssetzung nach Maastricht*, Köln, 1994. 68. lpp.

tiešā iedarbība ir jāpārbauda. Kaut gan nav apstrīdams, ka Direktīva 94/19 kalpo noguldītāju interesēm, tas tomēr citu starpā nav noteicošais faktors, jo Direktīvai var būt vairāki mērķi. Kā uz to norāda daudzie apsvērumi, tas attiecināms tāpat uz Direktīvu 94/19.

60. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, "visos gadījumos, kad Direktīvas noteikumi pēc satura ir beznosacījuma un pietiekami precīzi, privātpersonas valsts tiesā var uz tiem atsaukties tiesvedībā pret valsti vai nu tad, ja Direktīva nav transponēta valsts tiesībās noteiktajā termiņā, vai arī ir transponēta nepareizi" [20].

61. Šajā kontekstā vispirms ir jāuzsver — valsts tiesa iesniedzējtiesas rīkojumā ir skaidri atzinusi, ka Direktīva 94/19 pamata prāvas apstākļu rašanās laikā vēl nav transponēta Vācijas tiesībās.

20 — Šajā sakarā skat. 1982. gada 19. janvāra spriedumu lietā 8/81 *Becker* (*Recueil*, 53. lpp., 25. punkts), 1987. gada 8. oktobra spriedumu lietā 80/86 *Kolpinghuis Nijmegen* (*Recueil*, 3969. lpp., 7. punkts), 1989. gada 22. jūnija spriedumu lietā 103/88 *Fratelli Costanzo* (*Recueil*, 1839. lpp., 29. punkts), 1993. gada 25. maija spriedumu lietā C-193/91 *Mohsche* (*Recueil*, I-2615. lpp., 17. punkts) un 2000. gada 26. septembra spriedumu lietā C-134/99 *IGI* (*Recueil*, I-7717. lpp., 36. punkts).

62. Tādēļ papildus ir jāpārbauda, vai minētās direktīvas apstrīdētie noteikumi pēc satura ir beznosacījuma un pietiekami precīzi, lai privātpersonas varētu uz tiem atsaukties tiesvedībā pret valsti.

a) Par Direktīvas 94/19 7. pantu

63. Attiecībā uz pirmajā prejudiciālajā jautājumā minēto Direktīvas 94/19 7. pantu vispirms ir jāatzīmē, ka, pirmkārt, šī panta tiešā iedarbība nav apstrīdama un, otrkārt, tā nav pamata procesa iesniedzējtiesā priekšmets. Ar šo normu noteiktās tiesības pamata prāvā faktiski jau ir atzītas, un atbildētājai jau ir uzlikts attiecīgs pienākums.

64. Turklāt jāatzīmē, ka 7. pants reglamentē noteiktas tiesības uz nodrošinājumu, tomēr tās neattiecas uz tādiem uzraudzības pasākumiem, kas veido pirmā prejudiciālā jautājuma priekšmetu.

b) Par Direktīvas 94/19 3. panta 1. punktu

65. Tas pats attiecas uz Direktīvas 94/19 3. panta 1. punktu. Šis noteikums pēc būtības

paredz dalībvalsts pienākumu rūpēties par to, "ka tās teritorijā tiek ieviesta un oficiāli atzīta viena vai vairākas noguldījumu garantiju sistēmas". Šis noteikums turklāt ļauj dalībvalstīm noteiktos apstākļos atbrīvot kredītiestādi no pienākuma piedalīties noguldījumu garantiju sistēmā.

66. Direktīvas 3. panta 1. punkts attiecībā uz uzraudzības pasākumiem, kas veido pirmā prejudiciālā jautājuma priekšmetu, tomēr neietver nevienu konkrētu noteikumu. Atbilstošās normas atrodamas turpmākajos Direktīvas 94/19 3. panta punktos.

67. Līdz ar to pirmais prejudiciālais jautājums ir pārfrāzējams šādi: vai Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkta noteikumi dod privātpersonām tiesības prasīt kompetentām iestādēm veikt šajos noteikumos paredzētos pasākumus?

c) Par Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktu

68. Pirms pārbaudīt šim gadījumam atbilstošo un ar uzraudzību saistīto direktīvas noteikumu satura beznosacījuma raksturu un precizitāti, šajā sakarā vēlētos norādīt uz kādu citu problēmu.

69. Neskatoties uz to, ka ir nepieciešama padziļināta pārbaude, ir acīmredzams, ka Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkta noteikumi nolūkā reglamentēt prasības darbības uzsākšanai un uzraudzības noteikumus pastāvīgi apgrūtināja kredītiestādes, ciktāl šajā regulējumā atzīta šo noteikumu tieša iedarbība. Tādēļ ir jāuzdod jautājums, vai arī šādiem ierobežojošiem noteikumiem trešo personu interesēs var būt tāda tiešā iedarbība, ka privātpersonas var uz tiem atsaukties valsts tiesās.

70. Tomēr var uzskatīt, ka šī problēma lielā mērā ir atrisināta ar Tiesas spriedumu lietā *Großkrotzenburg*[21]. Šajā lietā runa ir par kādas dabas aizsardzības direktīvas[22] noteikumu tiešo iedarbību, saskaņā ar kuriem noteiktu būvju būvniecības atļaujas piešķiršanas procesa laikā ir jāņem vērā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti. Šī prasība var

21 — 1995. gada 11. augusta spriedums lietā C-431/92 *Wärmekraftwerk Großkrotzenburg* (*Recueil*, I-2189. lpp.).

22 — Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.).

apgrūtināt būvju izmantošanu. Tiesa atzina šo Direktīvas noteikumu tiešo iedarbību, nenorādot uz papildu priekšnosacījumiem, kas nav saistīti ar tās izsmeļošu precizējumu.

71. Līdz ar to Tiesas spriedums ir jāsaprot tādējādi, ka direktīvas noteikumiem ir tieša iedarbība, pat ja tie uzliek saistības trešām personām [23].

72. Direktīvas noteikums pēc satura ir beznosacījumu, ja tas paredz pienākumu, kas nav atkarīgs no kāda materiāla nosacījuma, nedz arī kura izpildei vai spēkā esamībai būtu nepieciešams lēmums par tā izpildi, kas atkarīgs vai nu no Kopienas iestāžu, vai no dalībvalsts iestāžu vērtējuma [24].

73. Direktīvas noteikums turpretī ir pietiekami precīzs, ja tas vispārīgā un beznosacījumu veidā nosaka mērķus, proti, mērķus, kas attiecas uz materiālo normu saturu un personu loku, uz kurām šī direktīva attiecas [25]. Direktīvas noteikuma materiālās piemērošanas joma un personu loks, kurām to piemēro, šajā gadījumā ir atkarīgs no tiesiskās reglamentācijas pilnības. Tiesa atzīst šādu "juridisku pilnību" [26], ja dalībvalstis var piemērot attiecīgos noteikumus bez citiem precizējošiem pasākumiem.

74. Tādējādi esam nonākuši pie to noteikumu pārbaudes, kas saistīti ar uzraudzības pasākumiem [27], lai noteiktu, vai tie ir beznosacījumu un pietiekoši precīzi [28].

75. Attiecībā uz visiem pārbaudāmajiem noteikumiem, proti, Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktu, ir jāatzīst, ka tie reglamentē tikai attiecīgās kredītiestādes, iestāžu un garantiju sistēmas savstarpējās attiecības. Neviens no šiem noteikumiem neattiecas uz tiesiskām attiecībām starp noguldītājiem un

23 — Skat. Epiney. Unmittelbare Anwendbarkeit und objektive Wirkung von Richtlinien, *Deutsches Verwaltungsblatt*, 1996. 433. lpp. (437. lpp.)

24 — 1974. gada 4. decembra spriedums lietā 41/74 *Van Duyn* (*Recueil*, 1337. lpp., 13. un turpmākie punkti), 1968. gada 3. aprīļa spriedums lietā 28/67 *Molkerei- ZentraleWestfalen/ Lippe* (*Recueil*, 216. lpp.) un 1994. gada 23. februāra spriedums lietā C-236/92 *Difesa* (*Recueil*, I-483. lpp.).

25 — 20. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Becker* (27. punkts).

26 — 1987. gada 12. maija spriedums apvienotajās lietās 372/85 līdz 374/85 *Traen* u.c. (*Recueil*, 2141. lpp., 25. punkts).

27 — Skat. par banku un apdrošināšanas tiesībās ietilpstošo direktīvu noteikumu tiešo iedarbību — Gratias. *Staatshaftung für fehlerhafte Banken- und Versicherungsaufsicht im europäischen Binnenmarkt*, 1999. 150. un turpmākās lpp.; un Schenke/Ruthig. Amtshaftungsansprüche von Bankkunden, *Neue Juristische Wochenschift*, 1994. 2324. lpp.

28 — Skat. Jarass. Voraussetzungen der innerstaatlichen Wirkung des EG-Rechts, *Neue Juristische Wochenschrift*, 1990. 2420. lpp. (2422. un turpmākās lpp.); Winter. Direktwirkung von EG-Richtlinien, *Deutsches Verwaltungsblatt*, 1991. 657. lpp.; Augi/Baratella. Neue Entwicklungen in der Rechtsprechung des Europäischen Gerichtshofs zur direkten Anwendbarkeit von Gemeinschaftsrichtlinien, *The European Legal Forum*, 2000. 83. un turpmākās lpp.; Jimenez-Blanco Carrillo de Albornoz. De nuevo sobre el efecto de las directivas, *Noticias de la Union Europea*, 2002. 115. lpp.; Colgan. Triangular situations: the coup de grâce for the denial of horizontal direct effect of Community directives, *European Public Law*, 2002. 545. lpp.; un Edward. *Direct effect: myth, mess or mystery?*, 2002. 215. lpp.

to kredītiestādi, iestādēm vai garantiju sistēmu. Noteikumi reglamentē vairāku kredītiestāžu, iestāžu un garantiju sistēmu, bet ne noguldītāju, tiesības un pienākumus.

76. Turklāt ir jāuzsver, ka uzraudzības pasākumi vispār, tādi kā 3. panta 2.–5. punktā minētie, nav paredzēti tikai noguldītāju interesēs, nemaz nerunājot par vienīgi attiecīgās kredītiestādes noguldītāju interesēm. Uzraudzības pasākumu mērķis ir rūpēties par to, lai kredītiestādes izpildītu savus pienākumus. Pirms uzraudzības pasākumu veikšanas pilnībā ir jāapsver dažādas intereses, kur noteiktu noguldītāju intereses var būt pretrunā citu noguldītāju vai noteiktām sabiedriskām interesēm. Citu interešu, piemēram, darboties spējīga banku sektora, nodrošināšana papildus noguldītāju interesēm jau pēc būtības izslēdz to, ka ņem vērā tikai un vienīgi noguldītāju intereses.

77. Šajā kontekstā tiesību atzīšana privātpersonām, proti, noguldītājiem, nozīmētu to, ka tās varētu atsaukties arī uz citām interesēm, kas atšķiras no noguldītāju interesēm, proti, arī uz vispārīgām interesēm. Privātpersonu tiesības tomēr tiek atzītas tikai tad, ja runa ir par attiecīgo personu likumīgo interešu aizsardzību. Lielāku tiesību atzīšana novestu pie *actio populari* iespējamības. Tas tomēr neatbilst Kopienu principam par direktīvu tiešo iedarbību.

78. Atbilstoši 3. panta 2. punktam, kompetentās iestādes sadarbībā ar garantiju sistēmu veic visus "atbilstīgos pasākumus" [29], tostarp piemēro sankcijas, lai nodrošinātu, ka kredītiestāde pilda savus pienākumus.

79. Nav šaubu, ka Direktīvas 94/19 3. panta 2. punkts pēc satura neatbilst beznosacījumu kritērijam. Tas izriet jau no formulējuma, saskaņā ar kuru kompetentās iestādes sadarbībā ar garantiju sistēmām veic visus "atbilstīgos pasākumus". Tādējādi kompetentajām iestādēm un garantiju sistēmām tiek dota ievērojama rīcības brīvība, kas nav saderīga ar normas satura beznosacījuma prasību. Ciktāl "atbilstīgie pasākumi" pēc satura vēl prasa papildu precizējumus, arī noteikums, kas uzliek pienākumu, nav izsmeļošs.

29 — Par tiešo iedarbību saistībā ar šo kritēriju skat. 24. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Difesa*.

80. Attiecībā uz Direktīvas 94/19 3. panta 3. punktu, ja valsts tiesības to pieļauj, tad sistēma ar kompetentu iestāžu skaidri izteiktu vienprātīgu piekrišanu, paziņojot par to vismaz 12 mēnešus iepriekš, "var" izslēgt kredītiestādi no dalības sistēmā. Garantiju sistēma var izslēgt kredītiestādi arī citos gadījumos.

81. Šis noteikums tāpat ir spēkā tikai ar nosacījumu, ka jebkura izslēgšana ir atkarīga no attiecīgās noguldījumu garantiju sistēmas vērtējuma ("var") un kompetentās iestādes skaidri izteiktas piekrišanas. Izslēgšana turklāt ir atkarīga no valsts tiesībām, kas dalībvalstīm piešķir ievērojamu diskrecionāru varu arī pēc Direktīvas 94/19 pilnīgas transpozīcijas. Atsauce uz valsts tiesībām norāda uz to, ka noteikums nav pietiekami precīzs, jo noteikuma piemērošanai papildus ir vajadzīgi dalībvalsts īstenošanas pasākumi.

82. Direktīvas 94/19 3. panta 4. punkta noteikums atšķiras no citiem noteikumiem ar to, ka noguldītājs tajā vismaz ir minēts. Tomēr arī šajā noteikumā reglamentētā atļauja kredītiestādēm pieņemt noguldījumus neietekmē apstākli, ka 4. punkts reglamentē tikai kredītiestāžu kompetenci (pieņemt noguldījumus) un iestāžu kompetenci (dot piekrišanu), nevis noguldītāju tiesības.

83. Tāpat kā 3. punkts, arī 4. punkts ietver atsauci uz valsts tiesībām. Saskaņā ar 4. punktu kredītiestāde, kas izslēgta no noguldījumu garantiju sistēmas, "ar to kompetento iestāžu dotu piekrišanu, kuras izdevušas licenci, [..] var turpināt pieņemt noguldījumus". Tā kā šajā noteikumā ir runa par "var" nosacījumu un noteikuma piemērošanai ir vajadzīga kompetento iestāžu piekrišana, arī šeit nav izpildīta prasība par satura beznosacījumu raksturu un pietiekamu precizitāti.

84. Nobeigumā tas pats jāattiecina arī uz Direktīvas 94/19 3. panta 5. punktu, kas ietver atsauci uz 3. un 4. punktu.

85. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, var secināt, ka Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkts nepiešķir noguldītājam tiesības prasīt, lai kompetentās iestādes veic 3. panta 2.–5. punktā minētos pasākumus.

2. Par dalībvalsts atbildību

86. Ar pirmā prejudiciālā jautājuma otro daļu *Bundesgerichtshof* vēlas pēc būtības noskaidrot, vai prasību izmaksāt kompensāciju, atsaucoties uz valsts atbildību, var celt par zaudējumiem, kurus privātpersona cietusi tādēļ, ka *Bundesaufsichtsamt* nav veikusi Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktā paredzētos pasākumus [30].

87. Šeit ir jāuzsver, ka konkrētajā procesā nav runa par to, vai Direktīvas 94/19 7. panta nepareiza transpozīcija vai nepareiza piemērošana var radīt tiesības atsaukties uz valsts atbildību.

88. Vispirms ir jāatzīst, ka, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, dalībvalsts atbild par zaudējumiem, ko privātpersonas cieš valsts izdarīto Kopienas tiesību pārkāpumu dēļ. Pie šādiem pārkāpumiem pieskaitāma arī direktīvu nepareiza transponēšana [31]. Fakts, ka noteikumam, kas nav ievērots, nav raksturīga tieša iedarbība, pēc būtības neliedz prasībā atsaukties uz valsts atbildību [32].

89. Gadījumos, kad nav izpildīts pienākums transponēt direktīvu, Tiesa īpaši min trīs nosacījumus [33], saskaņā ar kuriem valsts atbildība dod tiesības uz kompensāciju: neievērotās tiesību normas mērķis ir dot tiesības privātpersonām, pārkāpums ir pietiekami izteikts, pastāv tieša cēloņsakarība starp dalībvalsts pienākuma neizpildi un zaudējumiem [34].

90. Ņemot vērā pašreizējo pastāvīgo judikatūru, principā valsts tiesām atbilstoši Tiesas attīstītajām vadlīnijām [35] būtu jāpiemēro nosacījumi, saskaņā ar kuriem iestājas dalībvalsts atbildība par zaudējumiem privātpersonām, kas radušies Kopienu tiesību pārkāpuma rezultātā.

30 — Skat. Gratias. Zur staaatshaftungsrechtlichen Relevanz der verspäteten Umsetzung der EG-Einlegerschutzrichtlinie und zur Rechtmäßigkeit des § 6 IV *KWG*, *Neue Juristische Wochenschrift*, 2000. 786. lpp.; un 27. zemsvītras piezīmē minēto *Gratias* darbu.

31 — Skat. 1996. gada 26. marta spriedumu lietā C-392/93 *British Telecommunications* (*Recueil*, I-1631. lpp.), 1996. gada 8. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-178/94, C-179/94 un C-188/94 līdz C-190/94 *Dillenkofer* u.c. (*Recueil*, I-4845. lpp.), 1996. gada 17. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-283/94, C-291/94 un C-292/94 *Denkavit* u.c. (*Recueil*, I-5063. lpp.), 1997. gada 10. jūlija spriedumu lietās C-94/95 un C-95/95 *Bonifaci* u.c. un *Berto* u.c. (*Recueil*, I-3969. lpp.), 1998. gada 24. septembra spriedumu lietā C-319/96 *Brinkmann* (*Recueil*, I-5255. lpp.) un 1999. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-140/97 *Rechberger* u.c. (*Recueil*, I-3499. lpp.).

32 — Skat. 1996. gada 5. marta spriedumu lietās C-46/93 un C-48/93 *Brasserie du Pêcheur* un *Factortame* (*Recueil*, I-1029. lpp., 18. līdz 22. punkts) un 1997. gada 4. decembra spriedumu lietā C-97/96 *Daihatsu Deutschland* (*Recueil*, I-6843. lpp., 25. punkts).

33 — Skat. Jarass. Haftung für die Verletzung von EU-Recht durch nationale Organe und Amtsträger, *Neue Juristische Wochenschrift*, 1994. 881. lpp.

34 — Skat. 1991. gada 19. novembra spriedumu lietās C-6/90 un C-9/90 *Francovich* u.c. (*Recueil*, I-5357. lpp., 40. punkts) un 31. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Brinkmann* (24. punkts).

35 — 32. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Brasserie du Pêcheur* un *Factortame* (55. līdz 57. punkts), 31. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *British Telecommunications* (41. punkts), lietā *Denkavit* u.c. (49. punkts), kā arī 1999. gada 1. jūnija spriedums lietā C-302/97 *Konle* (*Recueil*, I-3099. lpp., 58. lpp.) un 2003. gada 30. septembra spriedums lietā C-224/01 *Köbler* (*Recueil*, I-10239. lpp., 100. punkts.).

91. Valsts tiesai pēc būtības [36] ir jāvērtē, vai konkrētajā gadījumā ir izpildīti nosacījumi, lai iestātos dalībvalsts atbildība par Kopienu tiesību pārkāpumu. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgu praksi [37] tai tomēr konkrētajā gadījumā ir jāparbauda dalībvalsts atbildības iestāšanās nosacījumu izpilde, ja Tiesas rīcībā ir visas tai vajadzīgās ziņas.

92. Tā kā Tiesas rīcībā šajā gadījumā ir visa vajadzīgā informācija, piedāvāju Tiesai veikt galīgo vērtējumu.

93. Šeit ir jāatzīst — apstāklis, ka iespējamais pārkāpums ir saistīts ar uzraudzības pasākumu neveikšanu, kā tāds neiestājas pret valsts atbildību. Jautājumu izšķir drīzāk tas, vai ir izpildīti judikatūrā noteiktie nosacījumi.

a) Par tiesību piešķiršanu privātpersonām

94. Šajā gadījumā, ņemot vērā faktus, vispirms ir jānosaka, vai Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkta mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām.

95. Manuprāt, Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkta nolūks ir vienīgi nodrošināt 3. panta 1. punktā paredzēto noguldījumu garantiju sistēmu labāku darbību un lielāku efektivitāti. Tomēr šie punkti nenorāda uz jebkādu tiešu saistību ar individuāliem noguldītājiem, kuri, pretēji Direktīvas 94/19 7. panta 1. punktā minētajam gadījumam, nav norādīti kā normas adresāti [38].

96. No iepriekš minēto noteikumu redakcijas drīzāk izriet, ka tie reglamentē tikai tiesiskās attiecības starp kompetentajām iestādēm vai noguldījumu garantiju sistēmām un kredītiestādēm. Pretēja interpretācija, kā jau daži lietas dalībnieki to ir pamatoti norādījuši, paralizētu kompetento iestāžu veikto uzraudzību, jo pret šīm iestādēm būtu iespējams celt prasības par ievērojamu kompensāciju izmaksu.

97. Direktīvas 94/19 divdesmit ceturtais apsvērums turklāt apstiprina, ka šie noteiku-

36 — 31. zemsvītras piezīmē minētie spriedumi lietā *British Telecommunications* (41. punkts) un lietā *Denkavit* u.c. (49. punkts).

37 — Tāpat skat. 31. zemsvītras piezīmē minētos spriedumus lietā *British Telecommunications* (41. un turpmākie punkti) un lietā *Denkavit* u.c. (49. un turpmākie punkti), kā arī 35. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Köbler* (101. un turpmākie punkti).

38 — Skat. par privātpersonu tīri faktiskām un pastarpinātām priekšrocībām — Ukrow. *Richterliche Rechtsfortbildung durch den EuGH*, 1995. 292. lpp.

mi uzraudzības pasākumu ietvaros privātpersonām nerada tiesības. Atbilstoši šim apsvērumam, "šī direktīva *nedrīkst radīt situāciju,* kad dalībvalstis vai to kompetentās iestādes *ir atbildīgas* attiecībā pret noguldītājiem, ja tās ir nodrošinājušas to, ka ir ieviesta un oficiāli atzīta viena vai vairākas sistēmas, kas garantē noguldījumus vai pašas kredītiestādes, kā arī atbilstīgi šajā direktīvā paredzētajiem nosacījumiem nodrošina kompensāciju un aizsardzību noguldītājiem" [39].

98. Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkta noteikumi arī pēc satura nekādā ziņā šādas tiesības neparedz. Kā jau minēju, kompetentajām iestādēm saskaņā ar 3. panta 2.–5. punktu uzticēto pilnvaru izpildei dota ievērojama rīcības brīvība.

99. Attiecībā uz prasības izmaksāt kompensāciju apmēru Direktīvas 94/19 7. panta 1. punkts skaidri paredz, ka "[..] katra noguldītāja noguldījumu kopapjomu sedz līdz ECU 20 000". Tā ir robeža gadījumā, kad Direktīva 94/19 ir pareizi transponēta valsts tiesībās.

39 — Izcēlums mans.

100. Direktīvas (tās noteikuma) nepareizas transpozīcijas vai piemērošanas gadījumā būtu jāatjauno zaudējumus cietušo personu stāvoklis, kādā tās atrastos, ja pārkāpums nebūtu noticis. Kopienu tiesības tādējādi neparedz kompensāciju, kas pārsniedz šo robežu. Tas ir pretrunā tiesībām uz kompensāciju, kas pārsniedz Direktīvas 94/19 7. panta 1. punktā minēto robežu [40].

101. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, nonākam pie secinājuma, ka Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punkts nepiešķir tiesības privātpersonām. Gadījumam, ja Tiesa nonāktu pie cita secinājuma, pakārtoti apskatīšu vēl citus nosacījumus, kas jāievēro, lai iestātos valsts atbildība.

b) Par pietiekami izteiktu tiesību pārkāpumu

102. Vispirms ir jānorāda, ka jebkurš Kopienu tiesību pārkāpums jau pats par sevi nepamato tiesības uz kompensāciju. Tieši pretēji — ir nepieciešams, lai Kopienu tiesību pārkāpums būtu pietiekami izteikts. Šajā

40 — Šajā sakarā skat. Deckert. Zur haftung des Mitgliedstaates bei verstößen seiner Organe gegen europäisches Gemeinschaftsrecht, *Europarecht*, 1997. 230. un turpmākās lpp.

sakarā var jautāt, vai arī no vispārpieņemtās judikatūras [41] izriet, ka dalībvalstij piemīt liela rīcības brīvība. Bet pat tad, ja turpinām uzskatīt, ka tiesības uz kompensāciju ir atkarīgas no rīcības brīvības apjoma, no Tiesas judikatūras izriet — apstāklis, ka dalībvalsts, kas neveic "direktīvā noteiktajā termiņā vajadzīgos pasākumus, acīmredzami un būtiski [pārkāpj] tās pilnvaru izpildei noteiktās robežas" [42].

Kopienu dalībvalsts iestādes izturēšanās, iespējams, ir novedusi pie tā, ka valsts pasākumi vai prakse nav veikta, ieviesta vai saglabāta saskaņā ar Kopienu tiesībām.

c) Par tiešo cēloņsakarību

103. Saskaņā ar Direktīvas 94/19 14. panta 1. punktu dalībvalstīm līdz 1995. gada 1. jūlijam bija jāievieš vajadzīgie normatīvie un administratīvie noteikumi, lai nodrošinātu atbilstību šai direktīvai. Vācijas Federatīvā Republika šajā termiņā Direktīvu 94/19 tomēr nav transponējusi.

105. Kā pēdējais nosacījums tiesībām uz kompensāciju ir jākonstatē tieša cēloņsakarība starp dalībvalsts pienākumu un cietušajam nodarītajiem zaudējumiem. Arī šis jautājums konkrētajā gadījumā vispirms ir jāizskata valsts tiesai, tomēr Tiesa, ja tās rīcībā ir izsmeļoša informācija, var sniegt valsts tiesai norādes vai pat veikt galīgo vērtējumu.

104. Tik skaidrā netransponēšanas gadījumā kā šis nav vajadzības pārbaudīt pārējos kritērijus, kā, piemēram, noteikuma, kurš nav ievērots, skaidrības pakāpi un precizitāti, šī noteikuma valsts iestādēm piešķirtās rīcības brīvības apmēru, nodomu, kļūdas tiesības vai faktos attaisnojamību un apstākli, ka

106. Uzskatu, ka šajā gadījumā valsts tiesai ir jāspriež, vai uzraudzības pasākumi tiktu ne tikvien efektīvi piemēroti, bet arī novērstu noguldījumu zaudēšanu, ja transponēšana tiktu veikta noteiktajā termiņā saskaņā ar Direktīvas 94/19 3. panta 2.–5. punktu.

41 — Šajā jautājumā skat. 2001. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-150/99 *Stockholm Lindöpark* (*Recueil*, I-493. lpp., 39. punkts) un 35. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Köbler*. Tieša atsauce uz rīcības brīvību, tieši pretēji, ir atrodama 1998. gada 2. aprīļa spriedumā lietā C-127/95 *Norbrook Laboratories* (*Recueil*, I-1531. lpp., 109. punkts), 31. zemsvītras piezīmē minētajā spriedumā lietā *Rechberger* (51. punkts), 2000. gada 4. jūlija spriedumā lietā C-424/97 *Haim* (*Recueil*, I-5123. lpp., 38. punkts), 2001. gada 28. jūnija spriedumā lietā C-118/00 *Larsy* (*Recueil*, I-5063. lpp., 38. punkts).

42 — 34. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Francovich* u.c. (44. punkts) un 31. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Dillenkofer* u.c. (26. punkts).

107. Ņemot vērā apstākli, ka *Bundesaufsichtsamt* 1991. gadā un 1995. gadā veica *BVH Bank* uzraudzības pasākumus, kas nenovērsa bankas bankrotu un līdz ar to noguldījumu zaudēšanu, kā norāda Komisija, apšaubu, ka faktiski ir pastāvējusi tieša cēloņsakarība.

108. No visa iepriekš minētā izriet, ka noguldītājs nevar prasīt kompensēt kompetento iestāžu kļūdainas izturēšanās dēļ radītos zaudējumus, kas pārsniedz Direktīvas 94/19 7. panta 1. punktā minēto summu.

VII — Par otro prejudiciālo jautājumu

A — *Lietas dalībnieku galvenie argumenti*

109. Pauls u.c. aizstāv viedokli, ka no otrajā prejudiciālajā jautājumā minētajām direktīvām varētu izrietēt noguldītāju tiesības prasīt, lai kompetentās iestādes īsteno uzraudzības pasākumus noguldītāju interesēs, jo visas iepriekš minētās direktīvas aizsargā trešās personas un turklāt palīdz interpretēt Direktīvu 94/19. Kopienu likumdevējs ar iepriekš minētajām direktīvām ir vienlaicīgi radījis vēl ciešāku banku uzraudzības pasākumu noteikumu sistēmu, kas līdz ar to veido vispārēju regulējumu. Kaut gan citām direktīvām, kas attiecas uz banku uzraudzību, nebūtu jāaizsargā trešās personas, tās tomēr ietilpst šajā vispārējā regulējumā. Līdz ar to Direktīva 94/19 neietver izsmeļošu īpašu regulējumu gadījumiem, kad noguldījumi nav pieejami.

110. Portugāles valdība, tieši pretēji, uzskata, ka Direktīva 94/19 kā izsmeļošs īpašs regulējums nosaka privātpersonu tiesību aizsardzības maksimumu, ko tās var prasīt no valsts vai minētās sistēmas banku uzraudzības jomā. Ne no Direktīvas 94/19, ne no citām direktīvām neizriet privātpersonu individuālās tiesības uz uzraudzību vai tiesības prasīt no kompetentām iestādēm noteiktu uzraudzības pasākumu veikšanu. Noguldītāja vai ieguldītāja aizsardzības pieminēšanu prejudiciālajā jautājumā uzskaitīto direktīvu apsvērumos vai noteikumos tāpat nevarētu interpretēt tādējādi, ka to intereses Direktīvā būtu ņemtas vērā tieši un individuāli.

111. Vācijas valdības, Apvienotās Karalistes valdības un Itālijas valdības viedoklis pēc būtības sakrīt ar Portugāles valdības viedokli.

112. Pēc Vācijas valdības domām, otrajā prejudiciālajā jautājumā minēto direktīvu mērķis ir vienīgi standartizēt valsts banku uzraudzības sistēmām raksturīgās pamata iezīmes, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanas brīvību, brīvību veikt uzņēmējdarbību, kā arī vienotu iekšējo tirgu banku pakalpo-

jumiem. Privātpersonu tiesības neiestājas pret valsts pienākumiem. Ciktāl tiešā iedarbība nav raksturīga minētajiem noteikumiem, šāda iedarbība nevar būt raksturīga arī "direktīvu kopumam".

113. Spānijas valdība, kas pēc būtības atbalsta šo argumentāciju, uzsver, ka subjektīvās tiesības nekādā gadījumā nevarētu izrietēt no direktīvu apsvērumiem.

114. Apvienotās Karalistes valdība uzsver, ka pretēji Direktīvas 94/19 7. panta 1. un 6. punktam neviena no prejudiciālajā jautājumā minētajām direktīvām nerada noguldītājiem tiesības uz kompensāciju. Uzraudzības pasākumiem ir vairāki mērķi, kas paredz ņemt vērā reizēm pretrunīgas intereses.

115. Saskaņā ar Itālijas valdības viedokli, no koordinēšanas direktīvu mērķa banku sektorā izriet, ka tās nepiešķir ieguldītājiem tiesības, bet tikai nosaka noteiktas minimālās normas Kopienu kredītiestāžu pienācīgai darbībai. Itālijas valdība tāpat atsaucas uz pastāvīgo judikatūru [43], saskaņā ar kuru no apsvērumos ietvertajiem programmātiskajiem mērķiem nevar atvasināt jebkādas subjektīvās tiesības. No vispārējas direktīvu pārbaudes izriet, ka noguldītāju aizsardzība, izņemot noteiktus izņēmuma gadījumus, ir tikai daļa no atbilstošā regulējuma vispārējā mērķa, nepiešķirot noguldītājiem skaidri norādītas tiesības vai nenosakot noteiktus pienākumus to interesēs.

116. Īrijas valdība savos rakstveida apsvērumos atsaucas uz apsvērumiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvā 2000/12/EK par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu [44], kas nosaka banku uzraudzības principus, proti, nediskrimināciju un vienlīdzīgas konkurences apstākļu radīšanu. Ar Direktīvu 2000/12 īstenotā sistēma ar grūtībām ļauj saskatīt iemeslus, kādēļ otrajā prejudiciālajā jautājumā minēto direktīvu noteikumi noguldītājiem un ieguldītājiem piešķir tiesības.

117. Ciktāl tas skar Kopienu tiesības, Direktīva 94/19 ietver noguldījumu aizsardzības sistēmu īpašu izsmeļošu regulējumu. Tā tomēr neietver izsmeļošu Kopienu regulējumu noguldījumu nepieejamības gadīju-

43 — 1990. gada 13. novembra spriedums lietā C-106/89 *Marleasing SA* (*Recueil*, I-4135. lpp.).

44 — OV L 126, 1. lpp.

miem, bet dalībvalstīm prasa nodrošināt noguldījumu garantiju saskaņotu minimālo standartu.

118. Visbeidzot, saskaņā ar Komisijas viedokli, ne no iesniedzējtiesas rīkojumā minēto dažādo direktīvu redakcijas, ne no jēgas un mērķa vai to vispārējas pārbaudes neizriet noguldītāju subjektīvās tiesības prasīt uzraudzības pasākumu veikšanu. Attiecīgo direktīvu vispārēja pārbaude jāizslēdz jau tādēļ vien, ka dalībvalstu pienākumos neietilpst noteikt, vai šīs direktīvas izvirza mērķi un vajadzības gadījumā — kādu mērķi?

B — *Vērtējums*

119. Ar otrā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu *Bundesgerichtshof* vēlas noskaidrot, vai noteiktas šajā prejudiciālajā jautājumā minētās direktīvas atsevišķi vai kopumā piešķir noguldītājam tiesības prasīt dalībvalstu kompetentajām iestādēm veikt uzraudzības pasākumus, vai arī Direktīva 94/19 ietver īpašu izsmeļošu tiesisko regulējumu visiem noguldījumu nepieejamības gadījumiem.

120. *Bundesgerichtshof* turklāt uzdod jautājumu — vai iesniedzējtiesas skaidri minētās noteiktas direktīvas atvieglo interpretāciju, sniedzot atbildi uz pirmo jautājumu.

1. Par otrā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu

a) Par Pirmo koordinēšanas direktīvu

121. Pirmās koordinēšanas direktīvas mērķis, kā tas izriet no tās otrā apsvēruma, bija vienīgi atvieglot kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu, novēršot traucējošās atšķirības dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos, kas reglamentēja šo iestāžu uzraudzības tiesisko stāvokli. Pirmā koordinēšanas direktīva pēc būtības paredzēja dalībvalstu pienākumu izsniegt licenci kredītiestāžu darbības sākšanai un vienlaicīgi ietvēra minimālās prasības, kas jāizvirza, uzsākot minēto darbību.

122. Kā izriet no Tiesas judikatūras[45], "Pirmā koordinēšanas direktīva ir tikai pirmais posms kredītiestāžu kopējā tirgus veidošanā, kuras galīgais mērķis cita starpā ir

45 — Skat. 1987. gada 7. aprīļa spriedumu lietā 166/85 *Bullo* un *Bonivento* (*Recueil*, 1583. lpp., 7. punkts).

atvieglot kredītiestādes, kura darbojas vairākās dalībvalstīs, vispārējo uzraudzību".

b) Par Otro koordinēšanas direktīvu

125. Otrā koordinēšanas direktīva tāpat kā Pirmā koordinēšanas direktīva, kurā ar Otro direktīvu ir izdarīti grozījumi, koordinē normatīvos un administratīvos aktus par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu.

123. Jau no Pirmās koordinēšanas direktīvas mērķa izriet, ka privātpersonām netiek piešķirtas tiesības prasīt uzraudzības pasākumu īstenošanu, jo šīs direktīvas nosaka tikai kopējo pamatu kredītiestāžu licenču izsniegšanas procedūrai.

126. *Bundesgerichtshof* prejudiciālajā jautājumā minētie noteikumi pēc būtības saturiski ietver precīzas normas saistībā ar licences izsniegšanas nosacījumiem. Konkrētas norādes uz noguldītāju tiesību aizsardzību šajā gadījumā izriet tikai no apsvērumiem saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, tās turpmāk nekonkretizējot ar normatīvu noteikumu. Tādējādi, saskaņā ar vienpadsmito apsvērumu, "noteiktu finanšu pakalpojumu un pakalpojumu ieguldījumu jomā saskaņošanu, ciktāl tas ir vajadzīgs, sasniedz ar īpašiem Kopienu tiesību aktiem, jo īpaši par patērētāju un ieguldītāju tiesību aizsardzības nodrošināšanu".

124. Tāpat arī no Pirmās koordinēšanas direktīvas redakcijas neizriet jebkādas privātpersonu tiesības prasīt jebkāda rakstura uzraudzības pasākumu īstenošanu, jo iztrūkst beznosacījumu un pietiekami precīzu direktīvas noteikumu, uz kuriem privātpersona varētu atsaukties valsts tiesā. Saskaņā ar ceturto apsvērumu, "koordinācija attiecībā uz kredītiestādēm, gan lai aizsargātu noguldījumus, gan lai radītu starp šīm iestādēm vienlīdzīgus konkurences apstākļus, attiecas uz visu kredītiestāžu sektoru", tomēr no tā neizriet privātpersonu tiesības, jo īpaši runājot tikai par apsvērumu, nevis par konkrētu direktīvas noteikumu. Šajā apsvērumā noguldītāju tiesību aizsardzība ir nevis īpaši izcelta, bet drīzāk minēta saistībā ar citiem mērķiem, proti, vienlīdzīgu konkurences apstākļu radīšanu.

127. Pirmajai koordinēšanas direktīvai līdzīgu iemeslu dēļ arī Otrā koordinēšanas direktīva privātpersonām nepiešķir tiesības prasīt, lai kompetentās iestādes veic uzrau-

dzības pasākumus un kļūdainas rīcības gadījumā uzņemas atbildību.

c) Par Direktīvu par pašu kapitālu

128. Direktīva par pašu kapitālu ir nepieciešams papildinājums Otrajai koordinēšanas direktīvai, kurā bija paredzēts pieņemt tiesisko regulējumu par pašu kapitālu. Attiecībā uz Direktīvas par pašu kapitālu mērķi, nosakot minimālos standartus pašu kapitālam, ar kuru iestāde ir atbildīga, šai direktīvai pirmkārt ir jānodrošina banku sektora stabilitāte. Otrkārt, saskaņojot banku uzraudzības tiesības, ir jāsasniedz vienlīdzīgi konkurences apstākļi licencētām kredītiestādēm.

129. Tomēr *Bundesgerichtshof* minētajos Direktīvas par pašu kapitālu noteikumos nav nevienas atsauces uz to, ka privātpersonas varētu norādīt uz tiesībām prasīt uzraudzības pasākumu veikšanu. Tikai pirmajā apsvērumā ir minēta atsauce uz noguldītāju tiesību aizsardzību. Saskaņā ar pirmo apsvērumu, "kopējas kredītiestāžu pašu kapitāla pamatnormas ir nozīmīgākais elements, veidojot iekšējo tirgu banku sektorā, jo pašu kapitāls ļauj nodrošināt kredītiestāžu nepārtrauktu darbību un aizsargā noguldījumus". Direktīvas par pašu kapitālu gadījumā tiesību piešķiršana privātpersonām prasīt uzraudzības pasākumu īstenošanu tāpat ir jānoraida, jo šādus pasākumus nevar atvasināt no apsvērumiem, kas saturiski turklāt nav beznosacījumu.

d) Par Direktīvu 95/26

130. Direktīva 95/26, kas pieņemta *Bank of Credit and Commerce International (BCCI)* [Starptautiskās Kredītu un tirdzniecības bankas (SKTB)] sabrukuma iespaidā, izdara grozījumus vairākās direktīvās, to vidū Pirmajā un Otrajā koordinēšanas direktīvā. Tā pastiprina kritērijus kredītiestādes darbības sākšanai, proti, palielina informācijas nodošanas iespējas iestādēm, kam ir būtiska loma kredītiestāžu uzraudzībā.

131. Saskaņā ar tās piecpadsmito apsvērumu, Direktīva 95/26 kalpo "klientu aizsardzībai".

132. Šajā sakarā ir jānorāda uz apsvērumu vispārējās piemērojamības ierobežoto iedarbību. Šī iedarbība nesniedzas tiktāl, lai privātpersona no viena vai vairākiem apsvē-

rumiem varētu atvasināt tiesības. Lai pamatotu privātpersonas tiesības, ir vajadzīgs noteikums Direktīvas rezolutīvajā daļā, kas pie tam vēl atbilst tiešas iedarbības nosacījumiem.

133. Direktīvas 94/19 tieša iedarbība tomēr nekādā ziņā nav atkarīga no kādas citas direktīvas, proti, Direktīvas 95/26 apsvērumiem.

134. Ievērojot minēto izklāstu, nonākam pie secinājuma, ka Direktīva 94/19 visos noguldījumu nepieejamības gadījumos ietver īpašu izsmeļošu tiesisko regulējumu jo īpaši tādēļ, ka tikai šī direktīva tās 7. panta 1. un 6. punktā piešķir noguldītājam skaidri izteiktas tiesības uz zaudējumu atlīdzību, kuras var realizēt valsts tiesās. Otrā prejudiciālā jautājuma pirmajā daļā minētās direktīvas privātpersonai nepiešķir tiesības prasīt, lai kompetentās iestādes veic uzraudzības pasākumus un kļūdainas rīcības gadījumā uzņemas atbildību.

ir jānorāda — visas otrā prejudiciālā jautājuma otrajā daļā minētās direktīvas tikai apsvērumos norāda uz ieguldītāju, klientu un līdzīgu personu tiesību aizsardzību.

136. Kaut gan minētie apsvērumi var atvieglot attiecīgo direktīvu interpretāciju, šīs direktīvas tomēr neparedz šajā gadījumā atbilstošās noguldītāju tiesības. Kopā ar otrā prejudiciālā jautājuma otrajā daļā minēto direktīvu galveno mērķi, proti, izveidot iekšējo tirgu, šie apsvērumi tādējādi nenoved pie tā, ka privātpersonas iegūst tiesības prasīt uzraudzības pasākumu veikšanu.

VIII — Par trešo prejudiciālo jautājumu

2. Par otrā prejudiciālā jautājuma otro daļu

135. Attiecībā uz iespējamo aspektu, ka turpmākās direktīvas atvieglo interpretāciju,

137. Ņemot vērā izdarītos secinājumus par pirmo un otro prejudiciālo jautājumu, nav jāatbild uz trešo prejudiciālo jautājumu.

IX — Secinājums

138. Līdz ar to Tiesai piedāvāju sniegt šādas atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem:

"1) Eiropas Parlamenta un Padomes 1994. gada 30. maija Direktīvas 94/19 par noguldījumu garantiju sistēmām 3. panta 2.–5. punkta noteikumi ir interpretējami tādējādi, ka tie nepiešķir privātpersonām tiesības prasīt, lai kompetentās iestādes veic 3. panta 2.–5. punktā paredzētos pasākumus.

Direktīva 94/19 ir interpretējama tādējādi, ka noguldītājs nevar prasīt kompensāciju par kompetentu iestāžu kļūdainas rīcības radītajiem zaudējumiem, kas pārsniedz Direktīvas 94/19 7. panta 1. punktā minēto apmēru.

2) Direktīva 94/19 ietver īpašu izsmeļošu tiesisko regulējumu visiem noguldījumu nepieejamības gadījumiem.

Otrajā prejudiciālajā jautājumā minētās direktīvas neatvieglo interpretāciju."